

ระยะเวลาใช้งานแหวนยึดรูปตัวโอในผู้ป่วยฟันเทียมล่างคร่อมรากฟันเทียมฟันยิ้ม

दनัย ยอดสุวรรณ* เดชนันธุ์ ธนสุวรรณิช** นุชนลิน ปิงเลิศ*** อาภากร จำนัณ****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระยะเวลาใช้งานแหวนยึดรูปตัวโอในผู้ป่วยที่ใส่ฟันเทียมล่างคร่อมรากฟันเทียมฟันยิ้มเปรียบเทียบระหว่างเพศ ภูมิภาค และทิศทางการปลูกฝังรากฟันเทียม จากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 จำนวน 71 ราย แบ่งเป็นภาคเหนือ 8 ราย ภาคกลาง 26 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 18 ราย ภาคตะวันตก 4 ราย ภาคตะวันออก 4 ราย และภาคใต้ 11 ราย ทำการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแหวนยึดรูปตัวโอ และสาเหตุจากแบบบันทึกข้อมูลผู้ป่วยของโครงการดังกล่าว วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานระยะปลอดเหตุการณ์ และการทดสอบวิลคอกซ์ ผลพบว่าแหวนยึดรูปตัวโอมีระยะเวลาใช้งาน 193 วัน (CI ร้อยละ 95 อยู่ระหว่าง 170 - 207 วัน) เพศชายและเพศหญิงมีระยะเวลาใช้งานแหวนยึดรูปตัวโอไม่แตกต่างกัน ($p=0.13$) ประมาณค่าระยะเวลาใช้งานแหวนยึดรูปตัวโอแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน ($p<0.05$) ทิศทางการปลูกฝังรากฟันเทียมที่ไม่ขนานกันไม่เกิน 30 องศา มีระยะเวลาใช้งานแหวนยึดรูปตัวโอแตกต่างจากทิศทางการปลูกฝังรากฟันเทียมที่ขนานกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.12$) และไม่มีผลต่อเหตุผลการเปลี่ยนแหวนยึดรูปตัวโอ ($p=0.20$)

คำไหรัส: รากฟันเทียม/ ฟันเทียมคร่อมรากฟันเทียม

บทนำ

การทำฟันเทียมทั้งปาก เป็นการรักษาสำหรัผู้ป่วยไร้ฟัน^{1,2} ซึ่งมักพบปัญหาฟันเทียมล่างขาดเสถียรภาพและการยึดอยู่³ โดยพบมากกว่า 50% ของผู้ที่ใส่ฟันเทียมล่างทั้งหมด^{4,5} เนื่องจากกระดูกเบ้าฟันขากรรไกรล่างมีการสลายตัวค่อนข้างสูง ทำให้ระดับความสูงและรูปร่างของสันเหงือกขากรรไกรล่างไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อการยึดอยู่ของฟันเทียมในอนาคต และนอกจากนี้แรงกระทำจากภายนอก เช่น การกดตัวของกล้ามเนื้อโกลีไฮอยด์ กล้ามเนื้อแก้มหรือลิ้น ส่งผลให้ฟันเทียมมีการยึดอยู่ที่ไม่ดี เกิดการหลุดขึ้นได้⁶ และเกิดความกังวลในการใช้งานจนนำไปสู่การหลีกเลี่ยงเข้าสังคม^{7,8}

การทำฟันเทียมคร่อมรากฟันเทียม เป็นหนึ่งในทางเลือกของการรักษาผู้ป่วยไร้ฟันที่จำเป็นต้องใส่ฟันเทียมทั้งปาก โดยการปลูกฝังรากฟันเทียมลงไปกระดูกขากรรไกรทดแทนฟันเพื่อรองรับสิ่งประดิษฐ์ รากฟันเทียมถูกคิดค้นโดย Per-Ingvar Branemark ในปี ค.ศ. 1950 และ van Steenberghe ในปี ค.ศ. 1987⁹ ได้เสนอการปลูกฝังรากฟันเทียมสองรากบนกระดูกขากรรไกรล่าง

รากฟันเทียมถูกนำมาใช้ทดแทนรากฟัน เพื่อรองรับครอบฟัน 1 ซี่ หรือหลายซี่ รองรับสะพานฟัน หรือรองรับฟันเทียมคร่อมรากฟันเทียม (implants overdenture)¹⁰ โดยกรณีฟันเทียมคร่อมรากฟันเทียมจะให้เสถียรภาพการยึดอยู่ และการบดเคี้ยวที่ดีกว่าฟันเทียมทั้งปากแบบธรรมดา ผู้ป่วยส่วนใหญ่พึงพอใจเพราะให้ความสวยงามฟันเทียมไม่ขยับ¹¹ นอกจากนั้นรากฟันเทียมที่ฝังอยู่ยังช่วยลดการสลายตัวของกระดูกขากรรไกรรอบรากฟันเทียม และจากการศึกษาระยะยาวพบว่ามีความสำเร็จของการฝังรากฟันเทียมในกระดูกขากรรไกร 95% โดยมีภาวะแทรกซ้อนเพียงเล็กน้อย⁵

จากคำประกาศมติมหาชนแมคกิลล์เกี่ยวกับฟันเทียมคร่อมราก (The McGill consensus statements on overdentures) ในปี 2002 ได้สรุปว่า “การใส่ฟันเทียมในผู้ป่วยที่สูญเสียฟันในขากรรไกรล่างด้วยฟันเทียมแบบธรรมดา (lower conventional denture) ไม่ได้เป็นตัวเลือกแรกของการรักษาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยไร้ฟันในขากรรไกรล่าง

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

** ทันตแพทย์ โรงพยาบาลศรีธาตุ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

*** ทันตแพทย์ โรงพยาบาลสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

**** ทันตแพทย์ โรงพยาบาลเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย

Lifetime of The O-Ring in Fun Yim Implant Retained Overdenture

Danai Yodsuwan* Thejsit Thanasanwanich** Nutnalin Puenglert*** Arpakorn Jummun****

ABSTRACT

The objective of this study was to study the lifetime of O-rings in the patients wearing Fun Yim implant retained overdentures by the comparison of sex, various regions and direction of implant placement. 71 patients that joined in FunYim project were comprised of 8 subjects from the north region, 26 subjects from the central region, 18 subjects from the northeast region, 4 subjects from the west region, 4 subjects from the east region and 11 subjects from the south region. The data of the replacement of the O-rings and their causes were collected from the patients' project records and were analyzed by median survival time and Wilcoxon test. The result showed that the lifetime of O-rings was 193 days (95% CI between 170-207 days). Male and female had lifetime of O-ring indifferently ($p=0.13$). Lifetimes of O-rings of each regions were differently ($p<0.05$). The lifetimes of O-rings from unparallel placements of the implants, not more than 30 degree, were not statistically different from parallel placements ($p=0.12$), and not affected the reason of replacement of the O-rings ($p=0.20$).

Keywords : Dental implant/ Implant-retained overdenture

Correspondence Author

Danai yodsuwan

Department of Prosthodontics,

Faculty of Dentistry, Khon Kaen University,

Amphur Muang, Khon Kaen, 40002.

Tel.: +66 4320 2405 # 45145

Fax.: +66 4320 2862

Email: danai@kku.ac.th

* Assistant Professor, Department of Prosthodontics, Faculty of Dentistry, Khon Kaen University, Amphur Muang, Khon Kaen.

** Dentist, Srithat Hospital, Amphur Srithat, Undontani.

*** Dentist, Sirindhorn Hospital, Amphur Sirindhorn, Ubon Ratchathani.

**** Dentist, Loei Hospital, Amphur Muang, Loei.